

Bedrijfsfinanciering voor het MKB – Dicht het gat in de financieringsmarkt

Inbreng commissiedebat Ondernemen & Bedrijfsfinanciering–ONL voor Ondernemers–1 juni '21

De gemiddelde MKB-ondernemer is hard geraakt door de coronacrisis. De crisis laat zien dat een goed werkende financieringsmarkt voor gezonde bedrijven van cruciaal belang is voor de economische- en innovatieve ontwikkeling van Nederland. ONL voor Ondernemers wil toe naar een toekomstbestendige en robuuste financieringsmarkt waar MKB-ondernemers voldoende financiering en advies kunnen krijgen om haalbare ideeën vanuit ondernemerschap om te zetten in werkelijkheid. Toegang tot financiering is één van de grootste knelpunten voor het huidige MKB. De financieringsmarkt voor de MKB-ondernemer is ontwricht door banken die nagenoeg geen krediet meer verstrekken en non-bancaire financiers die onvoldoende kapitaal hebben om aan de vraag te voldoen, de financieringskloof. ONL ziet een demissionair kabinet dat bereid is stappen te zetten om de toegang voor de MKB-ondernemer tot non-bancaire financiers en professioneel advies te verbeteren. Het is nu zaak om deze wil daadwerkelijk om te zetten in beleid. ONL blijft graag meedenken over noodzakelijke structurele verbeteringen in de MKB-financieringsmarkt en stelt een aantal concrete voorstellen voor, zowel ter versterking als ter verbreding van de financieringsmarkt:

- **Zet in op het stroomlijnen van het non-bancaire financieringsaanbod via een centrale marktplaats;**
- **(Her)invoering fiscale financieringsregelingen als noodzakelijke 'kick-start' na corona;**
- **Creëer het MKB Future Fund voor een toekomstbestendig MKB;**
- **Onafhankelijk onderzoek naar modernisering zekerhedenrecht**

Zet in op het stroomlijnen van het non-bancaire financieringsaanbod via een centrale marktplaats

ONL pleit voor een centrale onafhankelijke organisatie die MKB-ondernemers op zoek naar non-bancaire financiering ondersteunt met advies en richting kapitaal. Deze organisatie faciliteert effectieve en efficiënte MKB-financiering als een marktplaats waar MKB-ondernemers en non-bancaire financiers elkaar kunnen vinden. ONL vraagt nadrukkelijk niet om de oprichting van een geheel nieuwe bank voor specifiek het MKB. Vanwege onder meer de aanvullende eisen die aan banken worden gesteld en de tijd die het oprichten van een nieuwe bank of het hervormen van een bestaande bank kost is deze variant onwenselijk en niet opportuun. Het creëren van een centrale organisatie die de genoemde marktplaats-functie kan vervullen kan worden gezien als een bank zonder bankvergunning.

Het belangrijkste doel van de centrale organisatie achter de te creëren marktplaats is het stroomlijnen van het financieringsaanbod voor het MKB. Via een geauditeerd platform wijst de centrale organisatie MKB-ondernemers door naar een passende (erkend MKB) financierer. Bijkomend voordeel is dat deze centrale organisatie hiermee de sleutel in handen heeft om de gehele non-bancaire financieringsmarkt in kaart te brengen. Waarborging van de onafhankelijkheid is hierbij cruciaal. Het ontbreekt MKB-ondernemers vaak aan een totaaloverzicht van de markt waardoor ondernemers de stap naar een geschikte non-bancaire financierer niet zetten bij een ogenschijnlijk gebrek daaraan. Ondernemers die een afwijzing krijgen van de bank zouden doorverwezen moeten worden naar deze marktplaats.

Naast de centrale marktplaats is informatieverstrekking, goed financieringsadvies en coaching van onmiskenbaar belang voor MKB-ondernemers. De non-bancaire financieringsmarkt is nog voor te veel MKB-ondernemers een 'black-box'. Het gevolg is dat ondernemers de stap naar non-bancaire financiers niet zetten vanwege een gebrek aan vertrouwen. Met de ontwikkeling van het keurmerk Erkend Financieringsadviseur MKB is de eerste stap in de goede richting gezet. De overheid heeft een cruciale rol in het vergroten van de kenbaarheid van- en het vertrouwen in- de non-bancaire financieringsmarkt. De markt moet zich verder professionaliseren om daarmee een bijdrage te leveren aan het toekomstbestendig maken van de economie.

Qredits heeft laten zien dat non-bancaire financiers de MKB-ondernemer veel beter kunnen ondersteunen, zeker gedurende de Corona-crisis. Door actief overheidsbeleid in de afgelopen jaren via het verstrekken van goedkoop kapitaal, garanties en promotie heeft de non-bancaire financierer een unieke marktpositie

ontwikkeld waarbij kleine ondernemers nu passende financiering hebben en ondersteund worden met coaching, lesprogramma's en training. Om tot een breder financieringsaanbod te komen is het belangrijk om deze aanpak als blauwdruk te gebruiken en ook voor meer non-bancaire financiers in te zetten. Hiervoor moet er een verdere overheidsinvestering komen om te komen tot de gewenste schaalvergroting van de individuele financiers. Door schaalvergroting worden de kosten van non-bancaire financiers voor het MKB sterk omlaag gebracht en wordt het ook rendabel om kleine kredieten te verstrekken. De non-bancaire financiers hebben de ervaring en kennis om vanuit de menselijke maat advies en coaching te geven. Ondernemers hebben behoefte aan een persoonlijke aanpak met aandacht voor de onderneming, ook op de langere termijn. Een breder gebruik van het reeds bestaande keurmerk *Erkend Financieringsadviseur MKB voor onafhankelijke MKB-adviseurs* van Stichting MKB-financiering kan hieraan bijdragen. Het keurmerk Erkend MKB Financier geeft daarnaast de ondernemers zekerheid over betrouwbare non-bancaire financiers. De overheid moet zich inzetten om de erkenning en waarde van het keurmerk beter onder de aandacht te brengen van MKB-ondernemers. Het keurmerk is een belangrijke stimulans voor non-bancaire financiers en versterkt het vertrouwen.

Een centrale onafhankelijke organisatie voor het faciliteren van financiering is geen nieuw idee. In het Verenigd Koninkrijk is er sinds de financiële crisis van 2008 al een succesvol voorbeeld. De Britse overheid besloot tot een drastische vernieuwing van de MKB-financieringsmarkt. Activiteiten om financiering voor het MKB te stimuleren werden ondergebracht in één nieuwe organisatie, de British Business Bank. Met een overheidsinvestering is de Britse MKB-financieringsmarkt daarmee de meest succesvolle van Europa geworden, met een breed ondernemersaanbod. Met het Britse model in het achterhoofd kan de non-bancaire financieringssector met een centrale marktplaats een vergelijkbare rol spelen voor Nederlandse ondernemers met een financieringsbehoefte als welkome aanvulling op het bredere financieringsaanbod.

(Her)invoering fiscale financieringsregelingen als noodzakelijke 'kick-start' na corona

Na de coronacrisis is de financieringsbehoefte bij de MKB-ondernemer in vooral de zwaar getroffen sectoren, groot. Met de hiervan genoemde voorstellen rond het versterken van de non-bancaire financieringsmarkt zal deze markt een deel van de financieringsbehoefte van de MKB-ondernemers kunnen opvangen. Om toegang tot de non-bancaire financieringsmarkt verder te verbeteren stelt ONL voor om ook twee fiscale regelingen in te voeren. Allereerst de win-win-lening (naar Belgisch voorbeeld); een achtergestelde lening waardoor bedrijven de solvabiliteit kunnen verbeteren en ondernemers gemakkelijker kunnen investeren zonder meer vreemd vermogen aan te moeten trekken. En ten tweede de durfkapitaalregeling (als nieuwe variant op de 'tante-Agaathregeling'); een regeling waarmee particulieren rechtstreeks investeren in de onderneming door een lening en hiervoor een aftrek krijgen in box 1 en/of een verliescompensatie. Fiscale regelingen vergroten de keuzevrijheid van MKB-bedrijven, en betekenen een verbreding van de financieringsmarkt. Met een fiscale regeling worden particulieren gestimuleerd om in het MKB te investeren. Nederlandse particulieren hebben in totaal voor 400 miljard euro aan spaargeld. Een immens bedrag wat kan worden aangewend om MKB-ondernemers met goede voorstellen te stimuleren. Het kabinet wil, ondanks aandringen van een deel van uw Kamer, niet verdergaan dan een versterking van de kapitaalmarkt op niet-fiscale wijze. Voor het herstel van de economie na de coronacrisis is het cruciaal dat het MKB snel weer kan gaan investeren. Naast de stappen van het kabinet rond investeringen in dataverzameling en het informeren en adviseren van bedrijven is daadkracht in de vorm van fiscale regelingen nodig. Met alleen praktische steun vanuit de overheid ontbreekt het MKB-bedrijven aan die noodzakelijke 'kick-start' na de crisis. ONL benadrukt dat de urgentie om door te pakken nu groter is dan ooit.

Creëer het MKB Future Fund voor een toekomstbestendig MKB

Een MKB-ondernemer die zijn of haar bedrijf toekomstbestendig wil maken moet daarvoor soms grote investeringen doen in nieuwe technieken of systemen. Investeringen van dusdanige proportionaliteit vragen veel van een ondernemer. Om het voor de MKB-ondernemer toch mogelijk te maken om aan deze investeringsvraagstukken te voldoen, is het belangrijk dat eigen vermogen van deze bedrijven met funding en achtergestelde leningen wordt vergroot en de investeringscapaciteit toeneemt. De landelijke overheid

heeft met grote fondsen als Invest-NL en Invest International getracht ondernemers te ondersteunen met financiering tot een duurzamer en innovatiever Nederland. Nu blijkt dat ondernemers met een financieringsbehoefte onder de vijf miljoen euro niet terecht kunnen bij Invest-NL en Invest International maakt dat het fonds ontoegankelijk voor de MKB-ondernemer. Tegelijkertijd is de financieringsvraag voor grotere transitie binnen bedrijven te groot voor non-bancaire financiers als Qredits. ONL kan niet anders concluderen dan dat er een groot gat op de financieringsmarkt is die de MKB-ondernemer belet om stappen te kunnen zetten richting een toekomstbestendige transitie.

MKB-ondernemers met een financieringsbehoefte die te klein is voor Invest-NL en Invest International, maar te groot voor non-bancaire financiers als Qredits kunnen nergens terecht. ONL stelt voor om het gat in de financieringsmarkt te vullen met een nieuw fonds, een fonds zowel toegankelijk voor het MKB als voor funding door non-bancaire financiers én bijdraagt aan een duurzamer en innovatiever Nederland. ONL pleit voor een Dutch Future Fund. Een fonds welke ten goede komt aan de Nederlandse MKB-ondernemers en niet alleen aan een specifieke groep ondernemers als bijvoorbeeld de start- en scale-ups. Het Dutch Future Fund dient ter aanvulling op de reeds bestaande fondsen en kan worden gefinancierd uit de gereserveerde middelen voor Invest-NL. Belangrijk om bij de oprichting van Dutch Future Fund rekening te houden met een eenvoudige aanvraag door de ondernemer én uitvoering door de uitvoerings- en beoordelingsorganisatie met ook oog voor de financiële verantwoording. Een MKB-ondernemer op zoek naar funding moet niet weken moeten wachten op besluitvorming.

Onafhankelijk onderzoek naar modernisering zekerhedenrecht

Een ondernemer op zoek naar financiering maakt met kredietverstrekkers als onder andere banken afspraken over het terugbetalen van krediet. In het contract tussen de ondernemer en de bank wordt met zekerheden de garantie tot terugbetaling verhoogd. Een voorbeeld van een zekerheid is het pandrecht; het zekerhedenrecht wordt gevestigd op roerende zaken als voorraad en inventaris. Mocht een ondernemer het krediet niet kunnen terugbetalen kan de bank een financiële claim leggen op de voorraad of inventaris.

Het zekerhedenrecht wordt zodanig gebruikt dat vanaf de eerste financiering alle zekerheden veelal in handen zijn van de bank. Want ondanks dat de waarde van het krediet meestal lager is dan de waarde van de inventaris of voorraad wil de bank de zekerheden niet vrijgeven zodat de ondernemer geen mogelijkheid heeft tot een extra krediet bij een andere financier. Doordat banken de ondernemer vragen om een zogenaamde verzamelhandakte te ondertekenen worden met de ondertekening van één document alle zekerheden, nu en in de toekomst, toegewezen aan de bank als kredietverstrekker. Banken leggen daarmee vast dat een uitstaande vordering niet mag worden verpand om een andere kredietverstrekking aan te gaan. Hiermee wordt een grote rem gezet op de kredietverlening en blijven de zekerheden verpand aan de bank, ook als de zekerheden de financiering ruimschoots overstijgt. Een ondernemer wordt hierdoor beperkt in de mogelijkheden tot verdere financiering.

Juridisch gezien is zowel verpanding als deelverpanding echter wel mogelijk. Het verbod tot verpanding of deelverpanding wordt door de bank vastgelegd in de afspraken met ondernemers. Om de positie van de ondernemer ten opzichte van de bank te versterken heeft de minister voor Rechtsbescherming in juni 2020 het wetsvoorstel 'opheffing verpandingsverboden' bij de Tweede Kamer ingediend. Dit moet de ruimte tot krediet voor ondernemers met een gezond bedrijf vergroten, en dat is, wat ONL betreft, niet meer dan terecht. Tegelijkertijd is het opheffen van verpandingsverboden pas de eerste stap in het moderniseren van het zekerhedenrecht. Door de veelvuldigheid aan mogelijke non-bancaire financiers is de huidige vorm van het zekerhedenrecht niet meer van deze tijd. Ondernemers lenen niet meer bij alleen de huisbankier. De ruimte om tot financiering te komen bij én bancaire financiers én non-bancaire financiers moet adequater worden geïmplementeerd in het zekerhedenrecht, zodat ook verpanding en deelverpanding voor een ondernemer gemakkelijker wordt. Ook moet hierbij de snelle implementatie van een zekerhedenregister worden overwogen als waarborg voor kredietverstrekkers rond de betrouwbaarheid van de kredietaanvrager. ONL stelt om die reden een onafhankelijk extern onderzoek voor naar modernisering van het zekerhedenrecht.

